

Voorzitter,

De Algemene Beschouwingen geven politieke partijen de gelegenheid om hun bespiegelingen te ventileren over het beleid dat het college van B&W voor het komende jaar biedt. Ik kan echter geen doorkijk geven naar de toekomst zonder een korte terugblik op het recente verleden.

In maart 2014 hebben we gemeenteraadsverkiezingen gehad en daar is PRO als nieuwkomer als grootste uit de bus gekomen met een – ook voor ons – toch wel verrassende uitslag als gevolg. Wij hebben het geluk gehad dat we als nieuwe club enkele ervaren rotten binnen de gelederen hebben. Ik zeg met opzet nieuwe club, want wie mij nog linkt aan mijn oude club... PRO is echt wel anders. Nieuwe mensen, nieuwe ervaringen, maar vooral ook nieuwe discussies. Discussies over hoe gaan we het anders doen? Hoe wil je processen inrichten om inderdaad die kennis en kunde van inwoners aan de voorkant te betrekken? Wij hebben er een beeld en een gedachte bij, maar om daar samen met andere partijen en de ambtelijke organisatie uitvoering en gestalte aan te geven is een heel ander verhaal. Herinrichting van processen kost tijd. Veel tijd. Voorafgaand aan de verkiezingen hebben we steeds gezegd: “Verwacht niet dat wij morgen uw gemeente veranderen.” Regelmatig krijgen we echter nu al de vraag: “Waarom zien we nog geen verandering?” Het even doodsimpele als teleurstellende antwoord is nog steeds: het kost tijd. Tijd om procedures anders in te richten en burgerparticipatie naar een hoger niveau te tillen. Die kloof tussen inwoner en gemeente écht te verkleinen.

Inhoudelijke overeenstemming

Voorzitter, laat ik helder zijn: Met een raadsbreed akkoord – een unicum in ons land – hebben we een eerste aanzet willen geven tot “Anders denken, anders doen.” Het betekent echter in geen geval dat we een eenheidsworst van deze raad willen smeden. Zeer recent hoorde ik een van de fractievoorzitters zeggen: “We zijn niet allemaal PRO...” Daarmee doelend op het feit dat iedereen het eens zou moeten zijn met de grootste fractie.

Het doel van het raadsbrede akkoord is nooit geweest dat we het inhoudelijk op alle fronten met elkaar eens moeten zijn. Sterker nog, het is alleen maar interessant als we het in de raad of het politiek forum op inhoud hartgrondig met elkaar oneens kunnen zijn. Dat versterkt het debat en komt de besluitvorming ten goede. We houden elkaar scherp.

Ideaal

Wel hebben wij onszelf als doel gesteld om bij de volgende verkiezingen, in 2018, procedures rondom communicatie, participatie en inspraak aan de voorkant geregeld te

hebben. Op voorhand is niet iedereen gecharmeerd van het idee dat de raad puur en alleen uit hamerstukken bestaat, maar wat zou er mooier zijn dan besluiten voorgeschoteld te krijgen waarbij inwoners, gemeente en andere stakeholders al consensus hebben kunnen bereiken? Dan kán de raad toch niet anders dan een stuk afhameren? Zo'n proces lijkt ons ideaal, maar dat kunnen we alleen bereiken samen met de andere partijen in deze raad én de ambtelijke organisatie. Daarom zullen wij ons best doen om op dit vlak altijd de samenwerking te zoeken, terwijl we inhoudelijk best onze meningsverschillen mogen hebben.

Quick wins

Op korte termijn zijn echter al een aantal quick wins te realiseren om de burgerparticipatie te vergroten. Ze zijn vaker voorbij gekomen in deze raad, maar er moeten nu stappen gezet worden en wij willen graag gezamenlijk bekijken welk laaghangend fruit we op korte termijn kunnen realiseren. Het beeld- en geluidssysteem zo efficiënt mogelijk inzetten bijvoorbeeld, de website verbeteren, inwoners digitaal informeren op onderwerp en zo zijn er nog wel een paar. We willen graag met de andere partijen in gesprek om hier zo snel mogelijk werk van te maken.

Begroting

Voorzitter, dat brengt mij bij deze begroting. Zoals Thijs Brambach, fractiegenoot, sommelier én econoom, in het politiek forum al verwoordde: voor ons ligt een stabiele begroting met een sluitend meerjarenperspectief. Op basis van deze cijfers zijn wij voorzichtig optimistisch. Voorzichtig omdat de financiële basis nog steeds broos is met een economie die hapert en grote uitdagingen die op de gemeente afkomen. Toch ook een beetje optimistisch omdat het beeld rooskleuriger is dan het zich lange tijd deed aanzien.

E-motie

De eerste reactie in onze fractie was dan ook: "Zo beroerd doen we het nog niet", onmiddellijk gevolgd door een verzuchtende opmerking: "Maar iedereen gaat natuurlijk heel belangrijk doen over de begroting en dus zullen er een heleboel e-moties voorbij komen." Hiermee verwijzend naar de neiging om moties of zelfs amendementen in te dienen die geen enkel effect hebben. Het recente voorbeeld was de motie waarin het college werd opgeroepen om zich te houden aan de financiële verordening. Het lijkt evident en toch was een motie blijkbaar nodig. De intentie is ook wel goed, soms zelfs sympathiek en het staat leuk in de krant, maar geen inwoner die er ooit iets van zal merken. En voordat iemand er iets over roept: wij pleiten onszelf hierin ook niet vrij. We hebben op dit punt net zo goed gezondigd. Maar voorzitter, we hebben hier behoorlijk lang over zitten praten en ons voornemen is dat we er niet meer aan meedoen. Niet meer voor de bühne, het stukje in de krant of het onderbuikgevoel met moties en amendementen strooien en: géén moties of amendementen indienen waarvan bij voorbaat vast staat dat ze het niet gaan halen. We verwachten van andere partijen dat zij ons om de oren zullen slaan als we ooit nog eens de fout ingaan. De andere kant is dat we ook niet meer meestemmen met "sympathieke" moties van andere partijen. Omdat we ons niet kunnen onthouden van stemming, betekent het dus dat we tegen stemmen. Oók als een voorstel sympathiek is of wij ons best kunnen vinden in de gedachte erachter. Raadsinstrumenten zijn bedoeld om iets mee te bereiken en niet om mooie sier mee te maken.

Bezuinigingen

In de periode 2012/ 2013 / 2014 is in totaal 3,6 miljoen aan bezuinigingen gerealiseerd. Dat verdient complimenten. De bezuinigingen op de precario, de toeristenbelasting en het pontveer worden dit jaar niet gerealiseerd. Eerder hebben we al begrepen dat een bezuiniging op het pontveer goed mogelijk is, maar dat ingewikkelde wet- en regelgeving zorgt voor vertraging. Deze zouden we in de toekomst wel graag gerealiseerd zien.

Precario en toeristenbelasting

Dat ligt anders bij de precario en de toeristenbelasting. Dit zijn twee maatregelen om de inkomsten te verhogen waar de raad in het verleden al veel vraagtekens plaatste bij de haalbaarheid ervan. Bij ons kwam de vraag op of we deze maatregelen eigenlijk wel willen invoeren aangezien we dat nog steeds niet hebben gerealiseerd?

Gaan we deze maatregelen doorzetten en daarmee ongelofelijk veel maatschappelijke onrust creëren? Of kijken we eerlijk naar de begroting die voor ons ligt en die, in tegenstelling tot enkele jaren geleden, niet zo heel veel aanleiding geeft om vast te houden aan nog meer bezuinigingen of maatregelen om de inkomsten te vergroten? Wij kiezen ervoor om de rust te bewaren, ondernemers niet op te zadelen met extra belastingen en geen bureaucratische uitvoeringsmachine binnen het gemeentehuis op te tuigen. We zouden dan ook graag zien dat we deze maatregelen in de ijskast zetten en dit structureel verwerken in de begroting van 2016. Graag een reactie van de andere partijen.

Onvoorzien

Dat brengt ons bij het schrappen van de post onvoorzien. Wat ons betreft schrappen we óf de post onvoorzien óf de extra wethouder... Nee voorzitter, dat is gekkigheid. Wij hadden wat moeite met het schrappen van de post onvoorzien, aangezien hij ook werd gezien als een "potje" om mooie, spontane initiatieven vanuit de gemeenschap mee te kunnen financieren. Navraag leert echter dat de post onvoorzien enkele jaren geleden al structureel is verlaagd met een bedrag van 43.000 euro. Verder is er in de afgelopen jaren twee keer gebruik gemaakt van deze post: één keer 49.000 euro voor de herinrichting van het bospark Leimuiden en één keer 5000 euro voor de streekomroep. Als je zo weinig gebruik maakt van de post onvoorzien, kun je hem net zo goed schrappen. Dekking voor onvoorzien kosten moet dan gewoon komen uit de programma's of de Algemene Reserve.

Weerstandratio

De gemeente Kaag en Braassem hanteert – op basis van de Nota Weerstandvermogen en Risicomanagement - een weerstandratio van 1 tot 1,4. Wij vinden het nog steeds gek dat we 140 procent van de risico's afdekken. Dan ben je in onze ogen óf te voorzichtig óf niet in staat om een goede risico-inventarisatie te maken. Maar binnenkort wordt de financiële verordening besproken in de Werkgroep Financiën en daar zullen we dit punt opnieuw onder de aandacht brengen.

Afvalstoffenheffing

Voorzitter, tijdens de behandeling in het Politiek Forum is aangegeven dat er geen sprake is van overdekking in de afvalstoffenheffing. Het staat niet helemaal helder geformuleerd in het raadsvoorstel, maar van de 200.000 euro aan overdekking wordt 115.000 teruggegeven aan de inwoners. De verwachting is daarnaast dat we nog ongeveer 70.000 euro moeten betalen aan belastingen aan Cyclus voor afvalverbranding. Daarmee zijn we nagenoeg

kostendekkend en hebben we de tarieven voor de inwoners dit jaar toch een beetje kunnen verlagen. Maar wat ons betreft is dit niet genoeg. Het college heeft in het verleden aangegeven dat we deze heffing verder kunnen verlagen door middel van slimme, inventieve en duurzame manieren van inzamelen. Het college heeft daarvoor zelf werkbezoeken afgelegd en er zijn avonden met inwoners georganiseerd. Nu ligt dit traject stil. Wij vragen het college om dit weer op te starten. Als de tarieven verder omlaag kunnen en we het milieu een handje kunnen helpen, zijn we het toch verplicht aan onze inwoners om dit te onderzoeken? Graag een reactie van het college. Hoe, wanneer en óf dit wordt opgepakt.

Sociaal domein

Voorzitter, per 2015 gaan we echt van start met de drie decentralisaties op het gebied van jeugdhulp, zorg en werk. We krijgen van de Rijksoverheid minder geld om deze taken uit te voeren. Dit vraagt om een andere manier van werken, want iedereen die zorg en ondersteuning nodig heeft, moet deze kunnen ontvangen. Dit vraagt veel van de gemeente maar ook van onze inwoners. Communicatie is in dit kader zeer belangrijk. Iedereen moet weten waar hij of zij vanaf 1 januari aan toe is en kan aankloppen voor hulp.

PRO wil dat alle inwoners mee kunnen doen in de samenleving. Daarbij moet de zorg en ondersteuning die inwoners nodig hebben aansluiten op wat zij zelf kunnen en wat hun netwerk kan opvangen. Dat betekent dat we slimmer moeten samenwerken. Iedereen móet de zorg en ondersteuning ontvangen die ze nodig hebben, niemand mag tussen wal en schip komen. Tevens is het belangrijk om te zorgen dat de kosten voor inwoners betaalbaar blijven en daarom maakt PRO zich hard om een stapeling van de eigen bijdrage te voorkomen.

De drie decentralisaties zijn een grote uitdaging met enorme financiële risico's. Óf de eerste overheid, zoals het Rijk stelt, ook echt in staat is om de zorg kostenefficiënter te regelen, moet de toekomst uitwijzen. Feit is dat de drie decentralisaties per definitie een open-einde-regeling zijn en dat maakt het heel ongewis wat we in toekomstige begrotingen kunnen verwachten. Het kan meevallen, zoals de eerste decentralisatie vanuit de AWBZ inmiddels in de begroting laat zien, maar het kan ook erg tegenvallen.

Lef en vertrouwen van het college, de ambtenaren en de raad zijn broodnodig om de drie decentralisaties succesvol te kunnen uitvoeren. Wij hopen dan ook dat dit vertrouwen door middel van een goede informatie-uitwisseling blijft, zoals nu het geval is. Oók met de WMO-adviesraad die steeds opnieuw van onschatbare waarde blijkt. Dank aan alle mensen die zich binnen de adviesraad onvermoeibaar inzetten voor de kwetsbaren in onze gemeenschap.

Wonen

Voorzitter, zoals Thijs Brambach in het politiek forum al schetste: de woningmarkt zit volledig op slot. Dit bleek ook tijdens de eerste thema-avond Wonen. Een landelijk probleem, maar het is extra nijpend in een gemeente waar de woningvoorraad voor meer dan 90% bestaat uit eensgezinswoningen.

Ik schets enkele ontwikkelingen die op korte en langere termijn voor forse uitdagingen in onze kernen gaan zorgen:

- Gebrek aan senioren- of levensloopbestendige woningen waardoor doorstroming niet op gang komt;

- Beleid om “scheefwonen” tegen te gaan in de huursector heeft gezorgd voor een groep middeninkomens die tussen wal en schip belandt, ze komen niet in aanmerking voor een huurwoning en kunnen niet kopen;
- Beleid om “scheefwonen” tegen te gaan heeft negatieve gevolgen voor inkomsten corporaties én zorgt voor verarming in wijken, terwijl “gevarieerde wijken” (waar verschillende inkomensgroepen samenwonen) zorgen voor leefbaarheid;
- We zien een enorme toename van vluchtelingen en arbeidsmigranten die huisvesting nodig hebben en waarvoor ook deze gemeente een zorgtaak heeft;
- Een verhuurdersheffing die de corporaties moeten betalen met als gevolg dat het vele malen moeilijker is om projecten te financieren. Het gaat dan niet alleen om woningen maar ook om maatschappelijke initiatieven als brede scholen en zorglocaties.

Visie op Wonen

Al deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de woningmarkt flink in beroering is, maar helaas nog niet echt in beweging. Wij pleiten er dan ook voor om een gedegen woononderzoek uit te voeren. Niet zo één waarvan de uitkomst is dat iedereen voor 2 ton in een villa aan het water wil wonen, maar één waarvan we écht kunnen zien waar behoefte aan is, waarin ook demografische cijfers en ontwikkelingen worden meegenomen, waarin wordt meegewogen wat mensen tegenhoudt om te verhuizen etc. etc.

Daarom onze dringende oproep: laten we op dit moment geen afzonderlijke onderwerpen bij de horens vatten, maar nog even geduld te hebben en straks, op basis van cijfers, in de breedte kijken naar het onderwerp Wonen en toekomstbestendige afspraken maken. Laten we het dus op basis van een visie eens worden over welke doelgroepen we willen huisvesten en waar een agenda voor nodig is of waar we vanuit het Rijk verplicht zijn om voor te zorgen. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan starters, betaalbare woningbouw, seniorenhuisvesting, vluchtelingen en arbeidsmigranten. Daar zijn allerlei afspraken en instrumenten voor te bedenken die we kunnen inzetten: levensloopbestendig bouwen, bereikbare voorzieningen, startersleningen en een sociaal woningbouwfonds.

Gedonder in de openbare ruimte

De Leidseweg in Oud Ade, de Floraweg in Roelofarendsveen, de riolering op Kaageiland, het rooien van een paar bomen langs de Alkemadelaan, het maaibestek of diverse handhavingszaken...Voorzitter, overal waar de gemeente werkzaamheden uitvoert, krijgt zij ruzie met de buurt en als er ergens in deze gemeente veel ophef over is, dan is het wel over programma 3 in de begroting: Ruimte en Leefomgeving.

Altijd is er gedonder in de openbare ruimte. Vaak zijn de verklaringen over vertragingen of misstanden best wel plausibel en logisch, maar dan is de communicatie eromheen weer zo beroerd. En in deze begroting krijgen we nu een soort “winstwaarschuwing” dat er nog meer tegenvallers komen op verschillende kapitaalgoederen. Op de vraag in de werkgroep Financiën dat het hier toch zeker niet kan gaan om gemeentelijke gebouwen – omdat 2 jaar geleden een Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen (21 mei 2012) is vastgesteld – werd echter bevestigd dat het óók om gebouwen gaat. Ook het bijplussen in de egalisatiereserve wegen in de bestuursrapportage is hier een voorbeeld van. Al jaren wordt bovendien gezegd dat er wordt gewerkt aan “het krijgen van inzicht” op tal van zaken in de openbare ruimte. Wij krijgen sterk de indruk dat deze gemeente weinig tot geen inzicht heeft in de

onderhoudstoestand, de kosten, de planning en dat niet goed wordt nagedacht over aanbestedingen.

Het baart ons dan ook grote zorgen dat we de komende jaren in deze gemeente tal van projecten gaan lopen die – naast alle reguliere werkzaamheden – voor nog meer ontwrichting zullen zorgen. Denk hierbij aan Leimuiderdijk dat jaren in een grote bouwput zal zitten! Wij hebben onszelf in elk geval tot doel gesteld om – als het om leefbaarheid en openbare ruimte gaat – hier veel aandacht aan te besteden. Inzicht gáán we krijgen, de communicatie rondom grote projecten móet beter en het kan best een keer tegenzitten, maar het is afgelopen met vertragingen bij élk project in deze gemeente.

MRSV

Voorzitter, tot slot... Bovenstaand heb ik er al een aantal geschetst, maar er verandert veel in gemeenteland. Van de drie decentralisaties, tot heel andere wet- en regelgeving op de woningmarkt tot de eerste stappen richting meer burgerparticipatie via Kernen in hun Kracht. Dit project is nog volop in ontwikkeling, maar het is mooi om te horen dat de eerste verbindingen in gemeenschappen worden gelegd. Al deze ontwikkelingen maken wel dat het op termijn nodig is om nog eens kritisch naar de Maatschappelijk Ruimtelijke Structuurvisie te kijken en te bezien of deze op onderdelen moet worden bijgesteld. Wij zouden graag zien dat we hier, na alle thema-avonden, gezamenlijk nog eens naar kijken.

Dank u wel,

Mede namens de fractie- en steunfractieleden van PRO Kaag en Braassem
Ilse van der Poel